

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA POSKYTOVATELE

Ilja Hradecký

Obsah

- Co můžeme očekávat?
- Lidé bez domova a veřejnost
- Hrozby a příležitosti
- Existuje řešení?

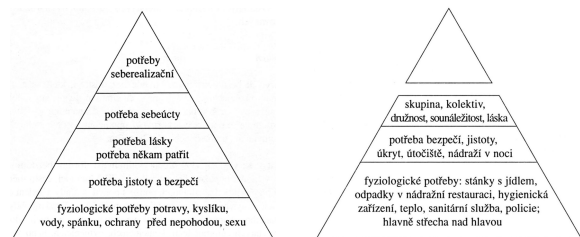
OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

O kom mluvíme?

- Někteří spí venku (pod mostem, na ulici...)
- Někteří hledají úkryt (v blízkosti obydlí...)
- Někteří tráví noc v dopravních prostředcích
- Někteří vyhledávají noclehárnu
- Někteřím už je dobře v azylovém domě
- V ubytovně, podnájmu, squatu
- Co je jejich společným znakem?

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Potřeby lidí bez domova

Abraham Harold Maslow 1952

Pascale Pichon 1992

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Co je společným znakem?

- Nenaplněné lidské a osobní potřeby
- Nesnadný přístup ke zdrojům
- Chudoba
- Snaha přežít
- Společným znakem je absence domova

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Co můžeme očekávat?

- Úloha služeb sociální prevence
- Financování: krize, škrtky, úspory
- Únava z nadměry byrokracie
- Riziko vyhoření z nereálně očekávaných výsledků
- Pražská realita: „oáza“, zanikající služby

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Co můžeme dělat?

- Služby: prokazovat jejich účinnost
- Financování: úspory v provozu (ale za jakou cenu)
- Nadmíra byrokracie: ???
- Vyhoření: mít reálná očekávání
- Pražská realita: ???

Cyklus veřejného mínění

bezdomovci v „našem“ prostředí ⇒
 ⇒ konflikty ⇒
 ⇒ zprávy o konfliktech ⇒
 ⇒ negace ⇒
 ⇒ nové konflikty ⇒
 ⇒ eskalace konfliktů ⇒
 ⇒ atd. ⇒
 ⇒ xenofobní prostředí

NIMBY-efekt (not-in-my-backyard)

Veřejný prostor

- absence bydlení ⇒ nutnost užívat veřejný prostor
- střídání míst pobytu (den – noc, léto – zima)
- vznik konfliktů
  - vzájemně s jinými bezdomovci
  - se strážci pořádku
  - s jinými osobami

Pražská realita

- Dnes v Praze zanikají sociální služby
  - dva azylové domy, přes sto míst (matky s dětmi Společnou cestou, muži Naděje Milíčov)
  - denní centrum U Bulhara je ohroženo
  - Sananím na Smíchově nemohl začít ani ve svém
  - Fokus bojuje o prostory, vloni ztratil
- Akční plán předpokládá „oázu“ u skládky odpadu nebo u spalovny odpadu
- Veřejné mínění

Vnímání očima veřejnosti

VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ PODLE AKČNÍHO PLÁNU

- nejmenší podporu z veřejných zdrojů si „zaslouží“ bezdomovci
- 83 % dotázaných vnímá bezdomovce jako problém
- řešit svůj problém by měli sami bezdomovci
- nejvyšší ochotu podporovat bezdomovce projevují ve věku 18-24 let
- nejmenší ochotu podporovat bezdomovce projevují lidé nad 65 let

Problém Prahy

- městské části několik let (zim) vetují sezonní zimní noclehárnu
- „kompromisem“ je noclehárna na lodi – s velmi nákladným provozem
- nejistota denního centra U Bulhara
- několik let nevznikl nový azylový dům, noclehárna, ani denní centrum
- 700 lůžek x 3000 lidí bez domova

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Hrozby a příležitosti

- Zadluženost domácností a bydlení
- Dětské instituce
- Nedostupnost zdravotní péče
- Vyloučené lokality
- Nezaměstnanost a nezaměstnatelnost
- Chudoba
- Osamělost

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Dluhy domácností a bydlení

HROZBY

- Neschopnost hospodařit
- Předluženost domácnosti a lichva
- Otázka dluhů na nájemném
  - v obecních bytech
  - v soukromých domech
- Neschopnost splácet hypotéky

PŘÍLEŽITOSTI

- Sociální práce obcí a měst při prodlení
- Poradenství a terénní programy
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
- Sociální práce s dětmi (NZDM)
- Finanční gramotnost ve školách

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Dětské instituce

HROZBY

- institucionální péče o děti
- anamnéza bezdomovců
- kriminalita
- odebírání dětí z chudých rodin

PŘÍLEŽITOSTI

- transformace institucí
- podpora péstounské péče
- změna politiky a myšlení OSPOD
- rozvoj bydlení na půli cesty pro odchovance institucí

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Zdravotní péče – projekt SAD

- průzkum zdravotní péče o bezdomovce (dotazníky)
  - azylové domy
  - zdravotníci ZZS
  - pracovníci ve zdravotnictví
  - krajské úřady
- zjišťování zdravotního stavu lidí bez domova
  - ve specializované ordinaci
  - v terénu

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Zdravotní péče

HROZBY

- absence zdravotní prevence
- mýtus „není pojištěncem“
- úhrady zdravotní pojišťovny
- neochota k hospitalizaci
- propuštění k „domácímu doléčení“ na ulici
- nedostatek lůžek pro nemocné v azylových domech
- šíření přenosných nemocí

PŘÍLEŽITOSTI

- výstup z projektu SAD
- specializovaný praktický lékař (dispensář)
- monitoring zdravotního stavu lidí bez domova
- osvěta
- Ministerstvo zdravotnictví a zdravotní pojišťovny

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Vyloučené lokality

HROZBY

- překážka přístupu ke zdrojům
- izolace
- nedostatečná informovanost
- pocity beznaděje
- tendence k prohlubování exkluze

PŘÍLEŽITOSTI

- úloha měst a obcí
- Agentura Úřadu vlády pro sociální začleňování
- práce s dětmi nejméně po dvě generace
- podpora dětí a mládeže ke vzdělání a k získání kvalifikace
- volnočasové aktivity
- práce s rodinami
- finanční gramotnost

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Nezaměstnatelnost

HROZBY

- doživotní ztráta motivace

PŘÍLEŽITOSTI

- výstup projektu SAD
- (re)kvalifikace
- job kluby
- nabídka zaměstnání (VPP)
- sociální podnikání a využití ESF

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Poznání problematiky

HROZBY

- absence vymezení situace „bez domova“
- nejasnost pojmu „bez přístřeší“
- pejorativní a zúžené vnímání pojmu „bezdomovec“
- absence návaznosti exekutivy na

PŘÍLEŽITOSTI

- transfer informací z EU – FEANTSA
- typologie ETHOS
- výzkumné zprávy VÚPSV
- výstup z projektu SAD
- výstupy z lokálních sčítání bezdomovců

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Typologie ETHOS

Evropská typologie bezdomovství
a vyloučení z bydlení
(www.feantsa.org)

bez střechy
bez bytu
nejisté bydlení
nevhodné bydlení

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Příležitosti sociálních služeb

- Je žádoucí síť služeb sociální prevence
- Důležité je zajištění financování služeb sociální prevence
- Domy na půli cesty pro současné odchovance institucí
- Azylové domy s prvkem sociální péče (senioři, invalidé, postižení)

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Příležitosti politiky bydlení

- Bytová politika měst a obcí
- Návazné bydlení na azylové domy s podporou
- Sociální bydlení x „sociální bydlení“ (byty do 100 m²)
- Riziko zneužití státní podpory (česká kreativita)

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Příležitosti

- Usilovat o udržení existujících služeb
- Mít vizi a najít odvahu ji realizovat
- Infikovat svými vizemi zadavatele
- Využít svůj okruh vlivu, každý jej máme
- Snažit se zvrátit negativní vlivy a tendence
- Věci pojmenovat a chtít řešit (poskytovatelé, volení politici, úředníci...)
- Věřit, že $2 \times 2 = 5$ (aspoň někdy)

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Chceme najít řešení?

- Dokonalejší poznání problematiky
- Prevence – terciární, sekundární, primární
- Terapie – sociální služby, zdravotní péče, vzdělání, zaměstnanost, sociální bydlení
- Represe – je žádoucí? Je trvale účinná?
- Role a úkol veřejné správy

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE

Děkuji za pozornost

www.feantsa.org
www.nadeje.cz
www.azylovedomy.cz
hradecky@nadeje.cz

OČEKÁVANÝ VÝVOJ OČIMA
POSKYTOVATELE